

Zinātnes Vēstnesis

Latvijas Zinātņu akadēmijas, Latvijas Zinātnes padomes un Latvijas Zinātnieku savienības laikraksts

21 (521)

ISSN 1407-1479

2016. gada 19. decembris

Ir pagājuši Latvijas Zinātņu akadēmijas

70. gadskārta un tuvojas 2017. gads, ko iezīmēs 25 gadi kopš akadēmija kā Latvijas zinātnes izcilības pārstāve turpina savu ceļu kopš arī citām Eiropas un pasaules akadēmijām!

Lai nākamais gads nākt ar jaunām iecerēm, stipru veselību un radošu garu, istenojot ikvienu un mūsu visu kopīgo sapni par drošu, plaukstošu un zinātnes ekselencē sakņotu valsti!

Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents
Ojārs Spārītis

2016. gada decembris

Latvijas Zinātnieku savienībā

Pēdējo reizi šajā gadā Latvijas Zinātnieku savienības (LZS) valde pulcējās 1. decembrī, lai izteiktu pilnīgu atbalstu Izglītības un zinātnes ministrijas izstrādātajiem Noteikumiem par zinātnes nozarēm un apakšnozarēm. Šo Noteikumu projekts tapa ilgi un mokoši, tādēļ ka zinātnisko institūciju pārstāvjiem bija daudz iebildumu un ierosinājumu, jo reizēm formālais bija likts augstāk par saturisko. Zinātnieku savienības valde ar gandarījumu konstatēja, ka projekta pēdējā versijā tās ierosinājumi un labojumi ir ņemti vērā. Atsevišķo nozaru pārstāvji savā lauciņā vēl atrada pa kādai sīkai nezālei, ko varētu izravēt, bet kopumā Noteikumu par zinātnes nozarēm un apakšnozarēm projekts tika akceptēts.

LZS valdes locekle Ināra Bondare informēja par Latvijas Zinātnes padomes aktualitātēm, jo viņa Padomē pārstāv Latvijas Zinātnieku savienību. Apspriesta LZP projektu jeb grantu izpilde, kurai jānoslēdzas 31. decembrī. Bija neskaidrība par to, vai atsevišķās zinātņu nozarēs iespējams savākt nepieciešamo starptautiski atzīto publikāciju skaitu, tomēr prasība paliek iepriekšējā – publikācijām ir jābūt.

Ir zināms, ka 2017. gadā grantu nebūs, jo budžetā paredzētā nauda ir novirzīta valsts pētījumu programmām, taču ir cerība, ka pieteikšanās 2018. gada grantiem tiks izsludināta savlaicīgi, jau jūlijā, lai būtu iespējams pienācīgi sagatavoties un tas nebūtu jādara steigā. Ir izveidota darba grupa, kas pie tā strādā.

LZS valde uzdeva tās priekšsēdētājam Uldim Grāvitim sekot, lai tiktu ņemts vērā LZS viedoklis par LZP projektu jeb grantu turpmāku saglabāšanu.

Ar patiesu prieku un gandarījumu tika uzņemts fakts, ka LZS valdes locekle Latvijas Nacionālā botāniskā dārza Dendrofloras nodaļas pētniece, Rucavas arboretuma veidotāja un vadītāja rīdziniece Ināra Bondare ir kļuvusi par Gada rucavnieci, tā atzīmējot viņas nopelnus Rucavas atpazīstamības un tūrisma veicināšanā. Ināras interesantie stāstījumi par svešzemju koku introdukcijas iespējām un starptautiskiem dendrologu saietiem vienmēr bagātinājuši arī LZS valdes sēdes.

Uz tikšanos nākamgad!

Z. Kipere

Tālis Tisenkopfs, LZA korespondētājloceklis

Zinātnes dzīvotspēja un valstiskums

Svinīgā lekcija LU sapulcē 2016. gada 17. novembrī

Zinātnes mērķis ir devums sabiedrībai. Kā izziņas un kultūras forma zinātne piedāvā gan risinājumus šīsdiens problemām, gan formulē atbildes nākotnes izaicinājumiem.

Manas lekcijas tēma ir zinātnes dzīvotspēja, un es to aplūkošu zinātnieka ikdienas un zinātnes institucionālā ietvara mijatiecību aspektā.

Pievēršanās zinātnieka ikdienai nemaz nav tik bieža. Diskusijās par zinātņi, dominē liela mēroga jautājumi – zinātnes politikas mērķi, prioritātes, finansējums, investīciju projekti. Mans skatījums ir vairāk mikrosocioloģisks. Zinātnes sniegumu nosaka zinātnieka radošais gars, lai gan svarīgi ir arī likumi, finanses un organizāciju stratēģijas. Mana referāta domu var izteikt dažos teikumos: mūsdienu zinātne pastāv tiklos un tīkliem ir vajadzīgi elastīgi institucionāli risinājumi. Tikai auglīgas attiecības starp zinātnieku, viņa iesaistes tīkliem un organizācijām var novest pie cerētajiem sasniegumiem un zinātnes devuma valsts un sabiedrības labā. Tad zinātne būs dzīvotspējīga un zinātnieki apmierinātāki ar savu darbu.

Dzīvotspēja

Sociālie zinātnieki piedāvā jēdzienu dzīvotspēja, lai parādītos uz ilgtspēju pieaugoša riska, krīžu un nedrošības sabiedrībā. Dzīvotspēja (angliski – *resilience*, ir vairāki šī termina latviskojumi, tostarp *dzīvotspēks*) ietver trīs nozīmīgas spējas – spēju pārvarēt šokus, saglabājot savu identitāti, spēju pielāgoties un spēju mainīties. Zinātnes gadījumā dzīvotspēja nozīmē spēju izturēt triecienus, piemēram, finansējuma samazinājumu; spēju pielāgoties, piemēram, atrast citus finansējuma avotus; un spēju mainīties, piemēram, veidot jaunu sadarbību, kas veicina dzīvotspēju ilgtermiņā. Zinātne ir ļoti daudzveidīga joma, nozaru, organizāciju un personību ziņā, tāpēc ‘izturēt’, ‘pielāgoties’ un ‘mainīties’ izpaužas atšķirīgi.

Zinātniskie tīkli

Viens no dzīvotspējas priekšnoteikumiem ir iesaistīšanās zinātniskajos tīklos, kas dod piekļuvi plašākam ideju un resursu kopumam. Zinātniskie tīkli ir zinātnieku, organizāciju un infrastruktūras savienojumi, kas nodrošina zināšanu plūsmu un inovāciju (kop)radīšanu. Tīkli mūsdienās kļūst par zinātnes funkcionēšanas veidu. Tie ir finansējuma, projektu, pētījumu, publikāciju, praktisku inovāciju pamats. Tīkli organizē arī zinātnieka ikdienu. Universitātes, fakultātes un institūti arī saglabā nozīmi, taču tīkli kaut kādā mērā izvirzās priekšplānā. Un tīklos centrāli ir tieši zinātnieki.

Tiem, kuri tīklos darbojas, veidojas izpratne un pieredze, bet kā tīklus izskaidrot populāri? Viens piemērs varētu būt starptautiska projekta konsorcijs. Tā pamatā ir zinātnieku tīklojums. Konsorcijs jau ir sekmīga tīkla piemērs, kurš iegūvis grantu. Projekta gaitā šis zinātnieku kopums rada intelektuālu vērtību, piemēram – jaunu tehnoloģiju, monogrāfiju, žurnāla speciāllaidienu. Tīkls rada arī praktisku ietekmi attiecīgajā politikas vai ekonomikas jomā. Taču projekti beidzas, nāk jauni uzsaukumi. Tad tīkls reaģē uz tiem iepriekšējā vai mainītā, vai pilnīgi jaunā konfigurācijā. Un sākas jauns sadarbības, sacensības un projektu cikls.

Zinātne nav vienreizēja akcija, bet projektu pēctecība. Zinātnieks nav mūža algdāzīs, bet projektu strādnieks. Un tieši tīkli nodrošina piekļuvi projektiem un citām pētniecības un inovāciju iespējām.

No kopienas viedokļa, tīkli ir tādi kā Eiropas zinātnieku populācijas sabiezājumi. Tajos ir centrāli aģenti, lideri, seni partneri, jaunpienācēji, atslēgas figūras un perifēri dalībnieki un starp viņiem ir dažādas intensitātes saites. Mūsdienu zinātnē vienpatņu ēra noriet un, lai noturētos, ir jābūt iesaistītam tīklos.

Mana pieredze liecina, ka Eiropas projekti tiek iegūti un realizēti tīklos; un interesanti, ka tajos izzūd robeža starp disciplī-

nām – biologi, ekonomisti, sociologi un citu nozaru zinātnieki var sadarboties kopīgos pētījumos; tīklos arvien vairāk iesaistās praktiķi – uzņēmumi, pašvaldības, nevalstiskās organizācijas. Un Latvijas zinātnieki, tostarp jaunie, ir visai aktīvi un sekmīgi Eiropas programmu un projektu piesaistē.

Zinātnieka darbība tīklos

Darboties tīklos nozīmē paplašināt jomas, fokusēt tēmas, kopt saites, rakstīt pieteikumus, īstenot projektus, gatavot publikācijas, izplatīt rezultātus. Ir jāprot reaģēt uz tēmu pieprasījumu un piedāvājumu, jāsaņem nākotnes tēmas un virzieni. Ļoti svarīgi ir kopt saites ar kolēģiem. Arvien nepieciešamā kļūst prasme iesaistīties plašākās partnerībās un veidot attiecības ar cilvēkiem un organizācijām no neakadēmiskās vides.

Zinātniskajos tīklos veidojas nerakstītas normas un vienošanās, kas ievirza zinātnieku rīcību un ekspektācijas. Socioloģijas valodā tās sauc par mikroinstitūcijām.

Svarīga norma ir elastīga piederība – zinātnieks var darboties vairākās organizācijās un tīklos. Tīklos pastāv arī uzticības un atvērtības attiecības – ir svarīgi uzturēt saites ar seniem kolēģiem, bet vienlaikus būt atvērtam jauniem kontaktiem. Dažkārt tīklu kodola grupas pastāv kā tādas klusuma kopienas – tie ir zinātnieki, kuri saprot cits citu bez vārdiem un no attāluma. Un mēs zinām, cik svarīgas dzīvē ir šīs klusuma kopienas, – tās izvelk būtiskās lietas cauri laikam. Nepārvērtējams tīklos ir uzkrātais kapitāls – zinātnieku saites, kas veidojušās gadu gaitā – tās viegli nezūd, bet darbojas uz priekšu. Šobrīd zinātniekiem jābūt atvērtiem jaunam izprast konkurenci un sadarbību – ko darīt, ja pēkšņi uzsaucamā tu konkurē ar kolēģiem, ar kuriem ilgi esi darbojies citos kopīgos projektos. Šīs mazās normas veidojas zinātnieku savstarpējā mijiedarbē, jutīgi vērojot citam citu. Taču patiesībā es domāju, ka tās nemaz nav mazas, bet lielas normas, jo tās ir ietekmīgas zinātnē.

Zinātnieka – jā

Zinātnieks sākas ar vārdu *jā*. Zinātnieks saka *jā* jaunām idejām un izdevībām, taču visbiežāk viņš saka *jā* tīkliem, kuri nes šīs iespējas. Universāls *jā* ir zinātnieku atbilde zinātnes jaunajai tīkveida dabai. *Jā* mobilizē zinātniekus mūžīgai starta gatavībai – iesaistīties, atsaukties, piedalīties. Zinātnieki gandrīz nekad nesaka *nē*; rets iemesls, kāpēc viņi to dara, ir bailes no pārstrādāšanas un izdegšanas vai izvairīšanās no mazāk patīkamām nodarbēm, piemēram – birokrātiskiem pienākumiem. Zinātnieki nemaz nedrīkst teikt *nē*, jo tas sašaurinātu viņu piedāvājumu, bet pieprasījums pēc zinātnes nemaz nav tik acīmredzams.

Jā stimulē mūsdienās ir ļoti kapitālistiski – mērķēti uz konsorcijiem, pieteikumiem, finansēm, publikācijām, reitingiem un citiem efektivitātes rādītājiem.

Taču ir naivi iedomāties, ka katrs tavš *jā*, katras cerības un pūles tiks atalgotas. *Jā* ir tikai piedāvājums, un tādu ir daudz. Saņemot pozitīvu recenziju, augstu projekta vērtējumu, iegūt naudu laboratorijas izveidei ir liela veiksmē. Proporcija starp zinātnieku piedāvājumu un institucionālās sistēmas atbildes *jā* ir pieaugoši skaudra: COST programmā finansēti tiek tikai 2% pieteikumu; Marijas Sklodovskas-Kirī programmā – 3% pieteikumu; Apvāršnis 2020 konkursos sekmju līmenis ir nokritis līdz 4-5% vai pat zemāk. Var iedomāties milzīgo zinātnieku mobilizāciju, ieguldīto enerģiju un, savā ziņā – pūļu dramatisko vēltīgumu. Latvijā pēdējos gados grantu konkursi nemaz netiek rīkoti.

Taču zinātnieki joprojām ir arī romantiķi un cenšas teikt *jā* arī nekapitālistiskiem mērķiem – studentu mācīšanai, sabiedrības izglītošanai, zinātnes popularizēšanai. Kalpošana publiskam labumam ne vienmēr tiek pienācīgi novērtēta mūsdienu akadēmiskajā sistēmā.

Turpinājums – 2.lpp.

Diskusija “Mūsdienu sabiedrības sociāli ekonomiskā attīstība” LZA

Foto: LZA EI

2016. gada 17. novembrī notika Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) Ekonomikas institūta (EI) sadarbībā ar valsts pētījumu programmu ECOSOC-LV organizētā starptautiskā apalā galda diskusija “Mūsdienu sabiedrības sociāli ekonomiskā attīstība”. To atklāja LZA viceprezidents Andrejs Krasņikovs un EI vadītāja Nina Linde.

Diskusijas mērķi bija: 1) diskutēt par izaicinājumiem ekonomiskajā, sociālajā un politiskajā jomā; 2) izvirzīt ekonomikas un uzņēmējdarbības attīstības prioritātes; 3) noteikt pamatuzdevumus, kas būtu risināmi Ekonomikas foruma laikā 2017. gada 21. aprīlī.

Atklājot diskusiju, LZA viceprezidents Andrejs Krasņikovs pievērsās ar ekonomikas attīstību un izaugsmi saistītām problēmām, to specifiskai un nepieciešamībai akadēmiskajiem pētniekiem arvien aktīvāk iesaistīties sociāli ekonomisko un inovatīvo jautājumu risināšanā Latvijā, panākot, ka viņi tiek sadzirdēti visaugstākajā līmenī. Īpašu uzmanību viņš veltīja nelabvēlīgām izmaiņām demogrāfiskajā situācijā un nabadzības līmenim, pasvītrojot to izpētes nepieciešamības augošo aktualitāti.

Diskusijā uzstājās: A. Rostovskis (Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras prezidents un padomes priekšsēdētājs, uzņēmējs, Latvija) “Esošā ekonomiskā situācija un risinājumi uzņēmēja redzējumā”; P. Bernabei (ekonomiste, uzņēmēja, A. Meneghetti Zinātnisko un humanistisko pētījumu fonda prezidente, Šveice) “Sociāli ekonomiskās attīstības tendences Eiropā un pasaulē”; B. Rivža (ekonomikas zinātņu doktore, Latvijas Zinātņu akadēmijas akadēmiķe, Valsts pētījumu programmas ECOSOC-LV vadītāja, Latvija) “Gudra izaugsme. Izaicinājumi un risinājumi”.

Diskusijā, kas savā ziņā sasaucās ar šī gada 7. jūnijā notikušajā apalā galda diskusijā iztirzātajām problēmām, aktīvi piedalījās zinātnieki, politiķi un pārstāvji no valsts un pašvaldību institūcijām. Diskusijas gaitā tika apspriestas ekonomikas jaunākās attīstības problēmas un tendences, prioritārie izaicinājumi ekonomistiem, sociologiem, politiķiem zinātnē un pētniecībā, kas it īpaši saistās ar starpdisciplināri orientētiem pētījumiem Latvijas ekonomiskās identitātes, cilvēkpotenciāla un inovāciju attīstības kontekstā.

Diskusijā apspriesto jautājumu paplašināts kopsavilkums ir pieejams LZA Ekonomikas institūtā.

N. Linde, LZA EI direktore

Ar mīlestību

Jurim Ekmanim veltīts piemiņas pasākums LZA

2. decembrī akadēmiķim Jurim Ekmanim būtu bijusi apaļa jubileja – 75. Pirms astoņiem mēnešiem no Latvijas Zinātņu akadēmijas augstceltnes viņš tika izvadīts pēdējā gaitā. 2. decembrī LZA Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļa līdz ar Pasaules Enerģijas padomes Latvijas Nacionālo komiteju pieminēja Juri Ekmani un atcerējās kopā pavadīto laiku un darītos darbus.

Katram bija savas atmiņas, savi notikumi. LZA goda loceklim Namejam Zeltiņam tās sākās ar kopīgiem studiju gadiem, vēlāk – kopīgs darbs Fizikālās enerģētikas institūtā, kopīgas zinātniskās publikācijas, dalība enerģētiķu profesionālajās un sabiedriskās organizācijās, arī žurnāla “Enerģija un Pasaule” redakcijas padomē. Juris Ekmanis bija viens no Latvijas Zinātņu akadēmijas un AS *Latvenego* iedibinātās Alfrēda Vītola balvas par izcilām sasniegumiem inženierzinātnēs un enerģētikā rosinātājiem, viņš ir arī pirmais šīs balvas laureāts.

Akadēmiķis Andris Ozols zinātnieka gaitas toreizējā Zinātņu akadēmijas Fizikas institūtā profesora Kurta Švarca laboratorijā sāka kopā ar jauniņu Juri Ekmani, kurš brīvu štata vietu trūkuma dēļ bija pieņēmis darbā par kurinātāju (par ko pats, stāstot par savu zinātnieka karjeru, ne reizi vien amžējās). “Viņš no rīta līdz vakaram sēdēja pie mikroskopa un pētīja kristālus”, atcerējās Andris Ozols.

Akadēmiķis Jānis Stradiņš ar savu visilggadīgāko kolēģi augstceltnes sienās, kurš tajās dažādos amatos bija pavadījis 25

gadus, jeb, kā teica akadēmiķis, “Nikolaja I zaldāta mūžu”, strādāja tandēmā gan kā viceprezidenti, gan viens otru nomainot prezidenta posteni. “Es kā Zinātņu akadēmijas prezidents biju paradīss skriet uz visiem pasākumiem, kur vien tiku aicināts, jo domāju, ka tas, īpaši laikā, kad Latvija grasījās kļūt par Eiropas Savienības dalībvalsti, nāks par labu zinātnei. Kad 2004. gadā 1. maijā, līdz ar Latvijas uzņemšanu Eiropas Savienībā, jaunievēlētais Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents Juris Ekmanis stājās pie pienākumu pildīšanas, viņš teica: “Vai uz visiem pasākumiem jāiet?” Viņš darīja darbu, nevis prezentējās, un daļu funkciju nodeva jaunam amatam – Senāta priekšsēdētājam.” Par Senāta priekšsēdētāju ievēlēja Jāni Stradiņu.

Līdz ar Latvijas uzņemšanu Eiropas Savienībā zinātnei pavērsās jaunas iespējas – Eiropas fondu līdzekļi. Tapa valsts pētījumu programmas, no kurām vienu – Letonikas programmu – uzticēja Latvijas Zinātņu akadēmijai, un par Letonikas programmas pirmo priekšsēdētāju kļuva akadēmiķis Jānis Stradiņš. Tuvinot LZA tautsaimniecībai, Jura Ekmaņa laikā tajā tika izveidota jauna nodaļa – Lauksaimniecības un meža zinātņu nodaļa. Akadēmijā nodaļu vadībā un Prezidijā pirmo reizi parādījās sievietes.

Akadēmiķis Tālis Millers kavējās atmiņās par viņa prezidentūras laikā pārdzīvoto trauksmaino laiku, kad Zinātņu akadēmija no bijušajiem padomju militāristiem pārņēma lrbenes superslepeno objektu ar segvārdu “Zvaigzne”, par kura eksistenci daudzi zinātnieki pat nenojauta. Lielo radioteleskopu militāristi bija novērtējuši ar 20 000 dolāru, mazo – ar 5 000 dolāru. Armijai aizejot, visu izšķīra stundas un minūtes – ja līdz noteiktajai stundai netiks atgādāti dokumenti, ieskaitot Ministru kabineta lēmumu, kas ļauj Zinātņu akadēmijai objektu pārņemt, tas tiks uzspridzināts. Taču ar to viss vēl nebeidzās. Izrādījās, ka visa teleskopu vadības sistēma bija izvesta no ie-

rindas, elektrības kabeļos sadzītas naglas. Jura Ekmaņa vadītājā Fizikālās enerģētikas institūtā pilnīgā beznaudas situācijā tika izveidota darba grupa, kas ķērās pie antenu vadības sistēmas atjaunošanas. Tagad tas ir pats svarīgākais un starptautiski pazīstamākais Latvijas zinātnes objekts – Ventpils Starptautiskais radioastronomijas centrs.

Klātesošie varēja noklausīties Jura Ekmaņa uzstāšanās audioierakstu pagājušā gada 16. novembrī, kad Latvijas Zinātņu akadēmijā tikās bijušās izglītības un zinātnes ministres un Zinātņu akadēmijas eksprezidenti. Juris Ekmanis atskatījās uz savu prezidentūras laiku no 2004. gada līdz 2012. gadam, kad Zinātņu akadēmija piedalījās dažādu valsts likumdošanas projektu aprobācijā, kad tajā darbojās Eiropas projektu centrs, letvarprogrammu Nacionālais koordinācijas punkts. Pakāpeniski valsts šīs funkcijas atkal ir centralizējusi, ierēdniecībā ienāk arvien jaunas paaudzes, kam katru reizi no jauna jāstāsta, kas ir Latvijas Zinātņu akadēmija un kam tā ir vajadzīga. Klausoties Jura Ekmaņa enerģisko uzstāšanos, grūti un sāpīgi iedomāties, ka pēc pieciem mēnešiem viņu no šīs pašas mājas izvadīs mūžības ceļos.

Daudz sirsniņu vārdu tika teikts par Jura Ekmaņa cilvēciskajām īpašībām. Komandas cilvēks, delikāti prata atrisināt vissarežģītākajos jautājumos, radija patīkamu gaisotni ap sevi. Cilvēks, kurš sevi nekad neaīstēja. (Piemēram, to, ka Juris Ekmanis, tāpat kā viņa tēvs, bija studentu korporācijas “Fraternitas Metropolitana” filistrs, daudzi no viņa kolēģiem uzzināja tikai Meža kapos, kad atvadīties bija ieradusies korporācijas biedri ar rapieriem un karogu.)

Uz ekrāna mainījās kadri: Juris Ekmanis Zinātņu akadēmijas pasākumos, kolēģu goda reizēs, ar valstsvariem, ievērojamiem ārzemju viesiem. Dzīvespriecīgs, smaidīgs. Tik ļoti viņa pietrūkst. Vairāk lasiet “Enerģija un Pasaule” 2016. Nr.6

Z. Kiperē

Cicerona un Mērfija balva 2016. gadā

2016. gada 16. novembrī Latvijas Zinātņu akadēmijā aizvadīta ikgadējā Cicerona balvu laureātu godināšanas ceremonija.

2016. gadā starptautiskā kategorijā Cicerona Goda nosaukums tika piešķirts Pasaules Brīvo latviešu apvienībai par latviskās identitātes un Latvijas neatkarības idejas uzturēšanu starptautiskā līmenī un Maskavas Gogoļa centra (Krievija) režisoram Kirilam Serebrenņikovam par meistarību kultūras komunikācijā un ietekmi Latvijai.

Nacionālā kategorijā Cicerona balvu ieguva režisors Jānis Streičs par nezdodošu ieguldījumu kinomākslā Latvijā un pasaulē, bet lokālā kategorijā to sa-

nēma Daugavpils Universitātes rektors Ārvids Barševskis par sasniegumiem pētniecībā bioloģijā un Daugavpils zinātniskā prestiža būtisku celšanu.

Mērfija titula laureāti – Latvijas politiķi to saņēma par hronisku nespēju atrisināt KNAB pārvaldības pretrunas.

Balvas pasniegšanas ceremonijā, noslēdzot savu uzrunu, žūrijas komisijas priekšsēdētājs akadēmiķis Jānis Stradiņš aicināja: “Novēlēsim jaunas sekmes mūsu ciceroniem un visiem Latvijā mīlošiem cilvēkiem un mazāk domāsim šodien par daudzajām negācijām, bet domāsim par to pozitīvo, kas sasniegti! Par labāku dzīvi labākā Latvijā!”

I. Boldāne-Zejenkova

Rīgas domes un LZA balvu laureāti

18. novembrī Rīgas domes svinīgajā sēdē par godu Latvijas Republikas proklamēšanas 98. gadadienai tika pasniegti vairāki Rīgas domes Atzinības raksti, kā arī Rīgas domes un Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) balva. Ar Rīgas domes Atzinības rakstiem un piemiņas monētām tika apbalvoti trīs LZA locekļi: LZA goda loceklis kinorežisors, aktieris, rakstnieks un gleznotājs Jānis Streičs par daudzpusīgu ieguldījumu latviešu kino un kultūrā un Rīgas vārda popularizēšanu pasaulē; LZA goda locekle Latvijas Nacionālā mākslas muzeja direktore Māra Lāce par nozīmīgu kultūras vērtību uzkrāšanu, saglabāšanu un popularizēšanu un Rīgas atpazīstamības veicināšanu pasaulē; LZA akadēmiķis Latvijas Organiskās sintēzes institūta Zinātniskās padomes priekšsēdētājs Ivars Kalviņš par izcilu ieguldījumu ķīmijas zinātnes attīstībā un sekmiņu starptautisko sadarbību, popularizējot Rīgu.

Rīgas domes un LZA balvu saņēma LZA akadēmiķis Agris Gailītis par fundamentāliem pētījumiem magnetohidrodinamikā un Rīgas atpazīstamības veicināšanu pasaulē. Viņa pētījumi apstiprina debess ķermeņu magnētiskā lauka rašanos un guvuši plašu zinātniskās sabiedrības atzinību speciālistu vidū. Tiem dots nosaukums “Rīgas Dinamo Eksperiments”. *Laudatio* A. Gailītim nolasīja LZA FTZN priekšsēdētājs akadēmiķis Jānis Spigulis.

Par “Gada rīdzinieku 2016” šogad kļuvis LZA goda loceklis maestro Raimonds Pauls, kuram Rīgas domes balva piešķirta par izcilu ieguldījumu Latvijas mūzikas un sabiedriskās dzīves attīstībā un Rīgas atpazīstamības veicināšanu pasaulē.

Sagatavoja: S. Negrejeva, LZA FTZN zinātniskā sekretāre

Zinātnes dzīvotspēja un valstiskums

Turpinājums no 1.lpp.

Abu misiju – akadēmiskās un publiskās apvienojums veido arī zinātnes nacionālo misiju, pēc kuras jāticē. Par laimi, Eiropas un Latvijas zinātnes politika mēģina abas zinātnes misijas tuvināt, ievirzot pētījumus aktuālo problēmu risināšanas gultnē, tādu kā: klimata pārmaiņas, resursu efektīva izmantošana vai pilsoņu drošība dažādās izpausmēs.

Politika – nē

Arī zinātnes politiķi un organizatori saka jā, taču biežāk viņi saka nē. Nē ir kā asi kalti, ar kuriem pārvaldība izkaļ zinātnes ideālo skulptūru – tvirtām prioritāšu līnijām, programmu muskulijem, finanšu artērijām un investīciju postamentiem. Nē atšķel šķietami lieko – par mazāk svarīgām uzskatītas zinātņu nozares, neperspektīvas programmas, mazelaktīvus institūtus. Naudas trūkuma dēļ šī skulptūra gan iznāc diezgan slaida. Jā tiek teikts tikai nedaudzām prioritātēm, kuras leģitīmē nacionālās attīstības plāni un viedās specializācijas virzieni.

Šī virzība droši vien ir pareiza. Taču, vai mēs pietiekami apzināmies, ka pašas par sevi prioritātes, programmas un institūti nedarbosies, ja vien zinātniskā darbība netiks realizēta tīklos. Zinātnei vajadzīgs, ka dzīvību puš tieši tās sirdī un artērijās.

Inovāciju tīkli

Pēdējā laika projektu pieteikumos ieviešas vārdi sadarbība, inovāciju kopradīšana, zinātnes un prakses partnerība. Kādreiz attālinātais pētījums tuvinās dzīves vajadzībai un kļūst par zinātnieku un praktiķu kopīgu eksperimentēšanas laboratoriju. Dabzinātnieki jau sen bijuši gatavi pārvarēt robežu starp laboratoriju un ceļu; tagad viņu pēdās iet arī sociālie zinātnieki – viņi ierīko savas laboratorijas uzņēmumos, pašvaldību zālēs, labības laukos, ābeļdārzos un citās cilvēciski piesātinātās vietās, kur nepieciešami ilgtermiņa risinājumi. Un ģeogrāfu, ekonomistu, antropologu un sociologu partneri šajās dzīves laboratorijās ir uzņēmēji, ražotāji, patērētāji un citi sabiedrības pārstāvi.

Sociālajiem un humanitārajiem zinātniekiem ir līdzvērtīga vieta paplašinātos inovāciju tīklos kopā ar dabzinātniekiem un praktiķiem no dažādām dzīves jomām. Inovācija vienmēr ir interakcija, un sociālie zinātnieki tajā padara lietas labāk redzamas, rosina kopīgus risinājumus un veicina dalībnieku refleksiju, tādejādi darot viņus stiprākus.

Sociālie un humanitārie zinātnieki un kultūras cilvēki izdomā laikmetam metaforas, kuru ietvaros var darboties arī dabzinātnieki. Laikmetam ir vajadzīgas metaforas! Nu ko gan nozīmē zināšanās balstīta bioekonomika vai viedā enerģija? Tikai metaforu un plašāku redzējumu ietvaros mēs varam domāt par tehnoloģijām, tirgiem un sabiedriskās dzīves uzlabošanu. Patēicoties sociālajai zinātnei, mēs saprotam apgriezto cēlonību – no domas pie rīcības.

Zinātne kā pasaules izdibināšana un inovācija, kā tās uzlabošana nav saprotama šauri. ES un Latvijas zinātnes politika pašreiz mudina veidot plašus inovāciju tīklus, iesaistot tajos dažā-

dus partnerus. Apvāršņa programā ir ieviesti jauni instrumenti – multiāģentu projekti un inovāciju partnerības. Nostiprinās pārliecība, ka ir jāstimulē praktiskas inovācijas, kurām zinātne tikai piespēle. Tas maina projektu mentalitāti, konsorciju uzbūvi un pētījumu metodoloģiju. Zinātne tiek nocelta no pjelestāla, nu tai jānotostās līdzīgo ierindā. Saskaņā ar jauno pieeju visi inovāciju dalībnieki ir līdzvērtīgi – profesora zināšanas nav svarīgākas par zemnieka, meteorologa, pircēja vai studenta zināšanām. Tas ir pareizi, taču jaunā zinātnes politika saasina konkurenci par grantiem – nu zinātniekiem nākas dalīties ar prakses partneriem. Zinātniekiem ir jāapgūst jaunas prasmes un pat identitātes.

Elastīgi institucionāli risinājumi

Te mēs nonākam pie jautājuma par elastīgiem institucionāliem risinājumiem, kas nepieciešami, lai atbalstītu zinātnieku tīklošanu un veidotu saiknes starp intītiem, pētījumiem un studijām, pētniekiem un praktiķiem, zinātņu nozarēm utml. Universitātes un zinātniskie institūti joprojām darbojas kā svāriģi pieturas punkti, enkuri vai bojas tīkliem, kas izmesti zinātnes okeānā. Taču vai ir iespējams zinātnes klasisko organizāciju saskaņot ar tīklu normām?

Progresīvas organizācijas motivē pētniekus iesaistīties tīklos. Maziem institūtiem tas ir vieglāk, jo tie jau daļēji pārklājas ar tīkliem, bet lielu organizāciju gadījumā tīkli var izcaicināt hierarhiskās normas. Piemēram – kāda Romā bāzēta starptautiska politiska organizācija pašreiz aktīvi iesaistās Apvārsnis 2020 programmas pieteikumos. Pēc tam, kad vairāki departamenti savstarpēji konkurēja kādā no uzsaukumiem, organizācija esot pieņēmusi lēmumu šādas situācijas vairs nepieļaut un ļaut darbiniekiem startēt tikai vienā konsorcijā. Savukārt, cits liels zinātnisks institūts Francijā, gluži pretēji – mudina savus pētniekus iesaistīties pēc iespējas daudz konkurujošos konsorcijs, protams – ievērojot informācijas neizpaušanu.

Citiem vārdiem – ir svāriģi veidot elastīgus risinājumus, kas nenobloķē cilvēkus viņu šaurajās nišās, bet mudina iesaistīties plašākos tīklos. Latvijas Universitāte jau daudz dara šajā virzienā, atbalstot industrijas un zinātnes kopīgus pētījumus, prēmējot augstas raudzes publikācijas, veidojot starpdisciplinārus uz praksi vērstas studiju programmas un citos veidos. Es personīgi būtu gatavs katru savu Eiropas projektu padarīt arī par studentu praktikum. Jauni risinājumi ir mūsu rokās un arī tā ir tīra jaunrade.

Elastība ir ļoti svāriģis dzīvotspējas aspekts. Elastība ir nepieciešama arī demogrāfijās dēļ – mums paliek tik maz studentu, ka vairs nevaram piedāvāt klasisko apmācību. Tai jābūt pilnā mērā projekts, tīklos, inovācijās un prasmēs balstītai. Un *augstā* zinātne mums studentiem jāmača kopā ar *vienkāršo* zinātnei jeb izmantojumu.

Augstā un vienkāršā zinātne

Ja tev ir daudz naudas, šķiet, ka tu savu dzīvotspēju vari nopirkt. Pastāv kāda iekšēja spriedze starp *augsto*, naudas un starptautiskās atzinības iedvesmoto zinātni, kuras dzinējspēks

ir akadēmiskais kapitālisms, un kuru mēs pazīstam kā apvārsņus, zinātnes ietvarprogrammas un augsta ietekmes faktora publikācijas, un *parasto* ikdienas zinātni, kurā cilvēki darbojas par nelielu naudu un kuru varbūt iedvesmo pienākuma apziņa, zinātnieka misija un gandarījums. Zinātnes politiskais diskurss ir nosvēries izteikti par labu *augstajai* zinātnei, taču vērtīga ir arī *parastā*, ikdienišķā, neapbalvotā, vietējā, latviski runātā, pie priortātēm nepieskaitītā un skopi finansētā zinātne.

Vienkāršā zinātne nav mazāk prasīga kā *augstā*; nepieciešams pat lielāks prasmju kopums, jo tā ir saistīta ar zināšanu pārnesi, tulkošanu lietotājam saprotamā valodā un izmantojamā veidā. Interesanti, ka plašos inovāciju tīklos izzūd robeža starp *augsto* un *vienkāršo* zinātnei. Zinātniekiem ir jāspēj uzņemties abas lomas – izpētīt, izskaidrot, un ieviest. Un šādos tīklos izaisti arī sociālo pozīciju hierarhijas – visas zināšanas ir vienlīdz vērtīgas.

Papildus nauda automātiski nenozīmē lielāku dzīvotspēju ne *augstajai*, ne *vienkāršajai* zinātnei. Mums ir nepieciešams izrāvien *augstās* zinātnes virzienā, taču ir jāatgriež ticība arī *vienkāršajai* zinātnei un jāstiprina zinātnieku spēja darboties abos virzienos.

Noslēguma atziņas

Noslēgumā gribētu izteikt trīs atziņas:

1. Mūsdienās zinātne pastāv tīklos.
2. Ir jāstiprina zinātnieku spēja iesaistīties un darboties tīklos.
3. Ar makro-institucionālām fiksāžām vien nepietiek. Jārada elastīgi mikro-risinājumi, kas atraisa zinātnieku potenciālu un tīklošanu.

Valstiskums

Un valstiskums. Vislabāk sabiedrībai kalpo praktiskās inovācijās balstīta zinātne, kas dod ieguldījumu procesu uzlabošanā un dara dzīvi labāku plašākā mērogā. Ja zinātne Latvijā kalpo sabiedrībai, tad tā ir valstiska zinātne, bet ņemot vērā, ka esam Eiropas daļa, tā ir arī Eiropiska zinātne.

Rūpēties par valstiskumu nozīmē arī rūpēties par zinātnes pilsonību – zinātnieku piederību un piesaisti savai valstij. Zinātnes pilsonība ir globāla, taču zinātniekiem piemīt arī nacionālā pilsonība. Ir jāaugās, lai nacionālā pilsonība nenonāk pretrunā ar zinātnisko pilsonību, lai Latvijas zinātnieki, būdami šīs valsts patrioti, varētu realizēt sevi šeit kā starptautiski zinātnieki, lai viņiem zinātnes pilsonības vārdā nebūtu jādodas prom uz citām valstīm, kur viņi parasti iekļaujas, kā kārtīgi algādži, citās sistēmās. Tas nozīmē, ka iespējas realizēt *augsto* un *vienkāršo* zinātnei ir jārada te pat Latvijā. Tas nozīmē piesaistīt Eiropas grantus, atvēlēt Struktūrfondus, domāt par to saprātīgu izmantošanu, atrāsit zinātniekus, maksāt viņiem kārtīgas algas, atbalstīt tīklošanu, starptautisko publicēšanu, ļaut viņiem veidoties par globāliem zinātnes pilsoņiem, kas darbojas te pat no Latvijas vai, dzīvodami citur pasaulē, saglabā vīciešāko saikni ar Latviju.

Zinātniekiem ir svāriģi noticēt sev un kaut kādā ziņā noticēt arī zinātnes organizatoriem. Tāpat kā citās jomās, arī zinātnē valstiskuma pamats ir pašapziņa, bet ir svāriģi arī deleģēt krietnu devu ticības zinātnes organizatoriem. Tad nu iznāc, ka zinātnes dzīvotspēja ir pašu zinātnieku un zinātnes organizatoru rokās.

Arkādijs Zvaigzne, Latvijas Studentu apvienība

Studentu un jauno zinātnieku viedoklis par promocijas procesu Latvijā

Latvijas jaunie zinātnieki un studenti ir optimistiski noskaņoti pret sistēmu kopumā. Mēs ticam, ka Latvijas augstākajai izglītībai un zinātnei ir milzīgs attīstības potenciāls, kaut vai skatoties uz to, kādā situācijā tās ir spējušas izdzīvot. Tieši šī optimisma dēļ mēs veltam savu brīvo laiku, strādājot pie tā, lai šī sistēma realizētu savu potenciālu. Mēs ticam, ka, īstenojot iepriekšminētos uzlabojumus sistēmā, mēs spersim soļus konkurētspējīgākas un prestižākas doktorantūras virzienā, kas sagatavos doktorus ar prasmēm un zināšanām, kas piemērotas gan augsta līmeņa akadēmiskam un pētnieciskam darbam, gan zinātnietilpīgu jaunuzņēmumu izveidei, gan darbam privātajā un publiskajā sektorā.

Doktoranti un jaunie zinātnieki uzskata, ka pastāv būtiskas promocijas darba aizstāvēšanas procesa nepilnības, tai skaitā kvalitatīvas diskusijas trūkums, ierobežots nozaru ekspertu skaits zinātņu apakšnozarēs. Tāpēc Latvijas Jauno zinātnieku apvienība (LJZA) un Latvijas Studentu apvienība (LSA) aicina atvieglot promocijas padomju veidošanu, pieļaujot iespēju, ka promocijas darba vadītājs un doktorants drīkst ieteikt promocijas padomi, kuras locekļi atbilst noteiktiem kritērijiem, lai piesaistītu vairāk nozares ekspertus no ārzemēm, ar augstāku kompetenci promocijas darba tēmā un arī izvērtēšanā.

Lai paplašinātu zinātnisko brīvību, LJZA un LSA aicina arī atvieglot paša doktorantūras studiju procesa regulējumu, atļaujot doktorantiem ar atbildīgās personas atļauju studēt specializācijai nepieciešamus maģistra līmeņa kursus. Tas uzlabotu topošo doktoru prasmes, optimizējot resursu lietošanu. Aicinām arī pieļaut doktorantūras studentu uzņemšanu visa gada garumā, lai būtu iespēja rīkot konkursus uz doktorantu vietām zinātnisko projektu uzsākšanas brīdī, kas ne vienmēr sakrīt ar ierasto doktorantūras studiju sākuma laiku. Tādējādi būtu iespējams radīt finansiāli pievilcīgas doktorantu pozīcijas, kas veicinātu konkurenci un zinātnisko kvalitāti.

Mūsu organizācijas uzskata, ka šī brīža dalījums starp doktorantūru un promociju ir absurds, jo studenta iespēja pabeigt doktorantūru, neiegūstot doktora grādu, ir neracionāla. Šī iemesla dēļ LJZA un LSA aicina veidot promociju kā doktorantūras studiju noslēgumu, vienlaikus diskutējot par nozares un apakšnozares eksāmenu nepieciešamību, ja šīs zināšanas ir iegūtas nokārtojot specializācijai atbilstošus kursus no maģistra līmeņa, doktorantūras skolas un starptautiski organizētiem kursiem. Lai iegūtu studentu un jauno zinātnieku viedokļus, LSA un Latvijas LJZA kopīgi izveidoja anketu doktorantūras studentiem un jaunajiem zinātniekiem, kuri studijas nesen beiguši. Anketā aicināts sniegt viedokļus gan par promocijas procesu, gan doktorantūras studijām kopumā, tai skaitā par mobilitātes iespējām.

Pirms anketu rezultātu apkopošanas un prezentēšanas 26. augustā LSA un LJZA kopīgi tikās ar IZM pārstāvjiem. Tikšanās reizē tika pārrunātas aktuālās problēmas saistībā ar doktorantūru un promociju no doktorantu un jauno zinātnieku skatu punkta. Kā būtiskākās var minēt doktorantūras un promocijas procesa sašķelto un tā pašreizējās formas lietderību, promocijas procesa birokrātiskumu ar funkciju dublēšanos, augstas klases recenzentu piesaistes sarežģītību un dziļas diskusijas par disertāciju trūkumu, promocijas padomes lielo skaitlisko izmēru un recenzentu mazo lomu gala balsojumā, ierobežojumiem angļu valodas lietošanā disertācijas tekstā un aizstāvēšanā, mākslinieciskās prakses doktora trūkumu.

Apkopotie doktorantu un jauno zinātnieku anketu rezultāti tika prezentēti 12. septembrī, kad notika IZM iniciēta diskusija par doktorantūru Latvijā. Galvenās atziņas, kas tika iegūtas no apkopotajiem anketu rezultātiem ir šādas:

- Vairākas promocijas padomes neatbalsta visus 2005. gada Ministru kabineta noteikumos Nr. 1001 noteiktos promocijas darbu veidus, pieprasot, piemēram, promocijas darbu izstrādāt tikai kā disertāciju, bet Ministru kabineta noteikumi paredz arī monogrāfijas un zinātnisko rakstu kopas;
- Informācijas iegūšana saistībā ar doktorantūras procesu nereti ir pašu doktorantu rokās, jo augstākās izglītības iestādes pašas reti sniedz informāciju. Lielu daļu atbalsta sniedz paziņas un kolēģi, kuri jau ieguvuši doktora grādu;
- Ne visās augstākās izglītības iestādēs promocijas noteikumi ir publiski pieejami, tādējādi tiek traucēta procesu caurskatāmība un tiek radīta neizpratne par nākotni;
- Publikāciju skaits katrā augstākās izglītības iestādē tiek noteikts citāds. Tas variē no 1 publikācijas līdz 10 un dažādās valodās;
- Mūsdienīgu starptautiskajā zinātniskajā vidē problēmas doktorantiem rada arī tas, ka nav iespējas aizstāvēt promocijas darbu angļu valodā, kas apgrūtina promocijas procesu. Ja publikācijas bijušas angļu valodā, tad promocijai tās ir jātulko;
- Lielākā daļa respondentu pozitīvi vērtē promocijas procesu, bet atzīmē, ka tas ir pārāk ilgs un birokrātisks, ar pārāk daudz nesaprotamām prasībām. Viens no šādam prasībām ir tāda, ka zinātniskais darbs ir obligāti iesniedzams arī kompaktdiska formā;

- Respondenti norādīja uz to, ka trūkst kvalitatīvu diskusiju par promocijas darba rezultātiem gan tādēļ, ka ne visa promocijas padome iepazīstas ar darbu, gan arī tādēļ, ka daudzās zinātnes nozarēs un apakšnozarēs trūkst atbilstošu ekspertu. Doktoranti ierosina kā obligātu noteikt prasību ar darba rezultātiem iepazīstināt sabiedrību ne tikai konferencēs, bet arī praktiķu lokā;
- Katrs trešais respondents nebija informēts par mobilitātes iespējām, bet tikai viens no četriem respondentiem bija to izmantojis. Kā galvenie ierobežojumi mobilitātei tika minēti ģimenes apstākļi, kā arī finansējuma trūkums;
- Gandrīz visi respondenti mobilitāti novērtēja pozitīvi, kā galvenos iemeslus minot plašāku skatījumu, kompetentus mācītājus un kolēģus, kā arī kvalitatīvas zinātniskās literatūras klāsts, kas nav pieejams Latvijā;

- Aptaupj tika paredzēta arī iespēja atstāt komentāru, kur respondenti galvenokārt puda savu nožēlu par to, ka, finansiālo apsvērumu dēļ viņiem doktorantūra bija vairāk kā hobijs papildus darbam, jo ar to nebija iespējams pelnīt adekvātu algu.
- Septembra beigās norisinājās IZM rīkots seminārs "Promocijas process un doktora grāda piešķiršanas kārtība Latvijā". Seminārā piedalījās Pasaules Bankas eksperte A. Sursock, Latvijas augstākās izglītības iestāžu pārstāvi, Latvijas Zinātņu akadēmijas, LJZA, LSA un IZM pārstāvi. Seminārs tika rīkots ar mērķi izskatīt promocijas procesu un apspriest ar to saistītos administratīvos jautājumus, analizēt promocijas darbu iesniegumu un grādu ieguvušo studentu skaita tendences, kā arī iepazīstināt ar promocijas procesa organizēšanu citās Eiropas valstīs. Tāpat seminārā tika analizēta informācija un viedokļi, kas tika iegūti no augstāko izglītības iestāžu pārstāvjiem, ar kuriem iepriekšējās dienās bija tikusies Pasaules Bankas eksperte.

Lai pēc iespējas efektīvāk pilnveidotu augstskolu pārvaldības kvalitāti, kas savukārt ir pamatā Latvijas augstākās izglītības modernizācijai, seminārā tika uzsvērti vairāki aspekti doktorantūrā un promocijas procesā, kurus būtu jāizvērtē un jācenšas uzlabot. Pirmais uzsvērtais aspekts bija dalījums starp studijām doktorantūrā un promocijas procesu, kas nozīmē, ka promocijas darba rakstīšana praktiski notiek pēc doktorantūras studiju absolvēšanas, nevis studiju laikā. Šobrīd grāda kandidāts faktiski ir eksmatrikulēts no studijām, neiegūstot diplomu, un darbu pie sava pētījuma veic ārpus augstskolas. Šādas nepilnības rada gan nenoteiktību, gan finansiālus zaudējumus doktora grāda pretendentiem un nenodrošina efektīvu publisko resursu izmantošanu. Otrkārt, tika norādīts uz nepieciešamību definēt kompetences, kas būtu vajadzīgas doktora darba vadītājiem, apliecinot, ka speciālists spētu atbalstīt studējošo un pats darbs būtu indivīda zināšanas papildinošs, gan oriģināls attiecīgajā pētniecības virzienā, vienlaikus piedāvājot iespējas šīs kompetences attīstīt. Kā nozīmīgs faktors doktora sagatavošanas procesā tika minēts nepietiekamais finansējuma apjoms un, jo īpaši, tā neparedzamība, kas samazina gan doktorantūras un promocijas procesa pievilcīgumu studentu vidū, gan mobilitātes iespējas citās augstākās izglītības iestādēs Eiropā un citur.

Šī semināra laikā no LSA pārstāvju puses tika aktualizēta nepieciešamība veikt izmaiņas normatīvajos dokumentos, kas ļautu Latvijā ieviest pētniecībā balstīta mākslinieciskās prakses doktorantūras programmas, pēc kuru apgušanas tiktu piešķirts mākslas doktora grāds. Tāpat no studentu skatu punkta tika aktualizēti jau iepriekšminētie doktorantu un jauno zinātnieku aptaujas rezultāti. Pasaules Bankas eksperte seminārā norādīja, ka augstskolām pašām ir svarīgi veicināt komunikāciju, kas neaprobežojas tikai ar informēšanu par doktorantūras sniegtajām iespējām un iegūstāmo prasmju daudzveidīgumu. Tāpat kā starpdisciplināro doktora darbu nepietiekamajam apjomam, arī šim jomām ir vajadzīgi specifiski uzlabojumi.

Pēc semināra un šo rezultātu apkopošanas un izvērtēšanas, no LSA un LJZA puses tika sagatavota un nosūtīta vēstule Pasaules Bankas ekspertei A. Sursock, kurā bija izklāstītas iepriekšminētās identifikētās problēmas un sniegti vairāki priekšlikumi. Lai nodrošinātu lielākas starpdisciplināritātes iespējas, kā arī starptautisko salīdzināmību, LSA un LJZA aicina pāriet uz OECD *Fields of Science* zinātnisko jomu klasifikācijas sistēmu, kas mazina sadrumstalotību un ir starptautiski atzīta. Balstoties arī uz A. Sursock prezentāciju par jaunākām vēsmām doktorantūrā Eiropā, LJZA un LSA aicina aizvien vairāk popularizēt doktorantūras skolas un veicināt to darbību, jo tieši tās var veidot par struktūrām, kas mazina klasisko zinātņu robežas un rada priekšnosacījumus starpnozaru sadarbībai un starpdisciplināritātei, kas kļūst arvien būtiskāka. Mūsdienīgu darba tirgus vajadzībām svarīga ir mīksto prasmju (*soft-skills*) apgušana doktorantūras studiju procesā, ko akcentēja arī Pasaules Bankas eksperte. Arī šādus kursus varētu koordinēt doktorantūras skolas.

Balstoties uz to, ka šobrīd angļu valoda ir zinātnes pasaules *lingua franca*, lai veicinātu Latvijas zinātniskās darbības interna-

cionalizāciju, LJZA un LSA aicina atvieglot normatīvo aktu prasības pret valodas lietojumu promocijas darbā. Šādā veidā būs lielākas iespējas atbilstošajās nozarēs zinātniskos darbus rakstīt angļu valodā, palielinot to redzamību pasaules zinātnes telpā un atvieglot saturu publicēšanu starptautiski atzītos zinātniskajos žurnālos.

Nemot vērā lielo augstskolu skaitu, kas īsteno doktorantūru un būtisko sistēmas resursu trūkumu, mūsu organizācijas rosina atvieglot un veicināt starpaugstskolu sadarbību doktorantūrā, piemēram, veicinot dubulto grādu programmas un citas metodes, kas veicinātu dalīšanos ar resursiem un to optimālo izmantošanu. Tāpat arī LJZA un LSA aicina ieviest pētniecībā balstītas mākslinieciskās prakses doktora grādu, kas ļautu savas zināšanas un starptautisko konkurētspēju pilnveidot arī studentiem no mākslas augstskolām.

Šī gada 29. martā Latvijas Republikas Ministru kabinets atbalstīja izglītības un zinātnes ministrijas sadarbību ar Pasaules Banku. Šis sadarbības mērķis ir veikt pētījumu ar mērķi pilnveidot Latvijas augstāko izglītību un veikt augstākās izglītības modernizāciju. Pētījums tiek īstenots laikā no 2016. gada līdz 2018. gadam un ietvers Latvijas augstskolu iekšējās pārvaldības un finanšu vadības izvērtējumu kontekstā ar Latvijā noteikto augstākās izglītības finansēšanas trīs pilāru modeli. Paredzams, ka pētījuma rezultāti veicinās Latvijas augstskolu stratēģisku specializāciju un konkurētspēju, studiju kvalitātes celšanos, kā arī akadēmiskā personāla izaugsmi.

Šī pētījuma kopējās izmaksas ir 290 000 eiro, un tas ir viens no sešiem pētījumiem, ko realizē IZM. Visi pētījumi skar dažādus izglītības līmeņus un vērtē izglītojamo sasniegumu novērtēšanu, apzina izglītības sistēmas indikatorus, pēta un starptautiski salīdzina mācību vidi un skolēnu lasītprasmi, kā arī apkopo informāciju par zinātņu doktoru karjeras gaitām. Gan šo, gan pārējo piecu pētījumu norisi līdzfinansē Eiropas Sociālais fonds un paredzams, ka augstākās izglītības pārvaldības pētījuma gala rezultātu prezentēšana un apspriešana notiks 2018. gada pirmajā ceturksnī.

Pētījums par augstākās izglītības pārvaldību un modernizāciju norisinās divās daļās:

1. Eiropas valstīs izmantotu, uz rezultātiem balstītu iekšējās pārvaldības modeļu piemērotība Latvijas valsts dibinātajām augstākās izglītības institūcijām un rekomendācijas to ieviešanai augstākās izglītības modernizācijai atbilstoši Latvijas sabiedrības un tautsaimniecības attīstības vajadzībām, līdzsvarojot valsts ekonomisko un nacionālās identitātes interešu aptvērumu un nodrošinot tam atbilstošu finansējumu.

2. Inovāciju prasmju attīstība doktorantūrā atbilstoši Latvijas Viedās specializācijas stratēģijas mērķiem un izaugsmes prioritātem, atbilstoši sabiedrības un tautsaimniecības attīstības, valsts ekonomiskajām un nacionālās identitātes interesēm, tostarp ņemot vērā starpdisciplināritātes piesumsu. Eiropas valstīs izmantoti personāla atlasē un atalgošanas modeļi, to piemērotība Latvijas valsts dibinātajām augstākās izglītības institūcijām un rekomendācijas uz cilvēkkapitāla atjaunošai un attīstībai vērstu akadēmiskā personāla politikai ieviešanai augstākās izglītības institūcijās.

Pētījuma pirmās daļas ietvaros Pasaules Bankas eksperti jūnijā beigās viesojās vairākās Latvijas augstākās izglītības iestādēs. Šo vizižu laikā eksperti tikās ar augstskolu vadību, dekāniem, citu struktūrvienību vadītājiem, studējošo pašpārvaldēm un citām iesaistītajām pusēm. Viesošanās mērķis bija iztaujāt augstskolu vadību par augstākās izglītības pārvaldību un modernizāciju, kā arī īstenot pētījumu par Eiropas valstīs izmantotu, uz rezultātiem balstītu, efektīvu iekšējās pārvaldības, tajā skaitā akadēmiskās integritātes, internacionalizācijas, resursu un akadēmiskā personāla vadības modeļu piemērotību Latvijas valsts dibinātajām augstskolām un sagatavot rekomendācijas šo augstskolu pārvaldības pilnveidei. Kopumā pētnieki tikās ar septiņām Latvijas augstskolām – Latvijas Universitāti, Rīgas Tehnisko universitāti, Vidzemes Augstskolu, Rīgas Stradiņa universitāti, Daugavpils Universitāti, Latvijas Mākslas akadēmiju un Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmiju.

Pirms vizītes eksperti bija sagatavojuši un uz augstskolām nosūtījuši anketas, kuras bija lūgtas aizpildīt iesaistītajām pusēm. Atbildes, kuras tika iegūtas gan no šīm anketām, gan no klātienē intervijām, tika apkopotas un izmantotas šī pētījuma pirmās daļas ziņojumā – "Latvijas augstākās izglītības institūciju institucionālās un finanšu vadības izvērtējums".

Paralēli, kamēr tiek rakstīts ziņojums par augstskolu pārvaldību Latvijā, Pasaules Bankas eksperti ir sākuši strādāt pie sava nākamā darba – veikt akadēmiskā personāla attīstības sistēmu izvērtējumu Latvijas valsts dibinātajās augstskolās un sagatavot stipro un vājo pušu analīzi, identificējot galvenās problēmas un šķēršļus efektīvai darbībai. Kā pirmo eksperti pētīja doktora zinātniskā grāda piešķiršanas jeb promocijas procesu.

Latvijas Zinātņu akadēmijas jaunievēlēto locekļu īsas biogrāfijas

LZA īstenie locekļi

Sākums iepriekšējā "Zinātnes Vēstneša" numurā

Donāts ERTS – dz. 22. 11. 1954., Ķīmijas zinātņu kandidāts (1985), *Dr.chem.* nostrificēts (1992), LZA korespondētājloceklis (2011), LU Ķīmijas fakultātes asociētais profesors, Ķīmiskās fizikas institūta vadošais pētnieks, Ķīmiskās fizikas institūta direktora p.i., 1992–2006 viespētnieks augstskolās un zinātniskajos centros Zviedrijā, Īrijā, Igaunijā.

Zinātnisko pētījumu virzieni: Nanostrukturētu un hibrīdo materiālu sintēze, īpašību un potenciālo pielietojumu pētījumi.

Publicētie darbi: H–indekss 22, vispārīgs citēšanas skaitlis: 1353 (bez pašcitatēšanas 1176); 1 nodaļa monogrāfijā, vairāk

nekā 100 žurnālu raksti SCI žurnālos (to skaitā 2 *Advanced Materials*, 3 *Nano Letters*, 1 *J. Am. Chem. Soc.*, *Nature un Science* reaktoru anotācijas par 2 rakstiem), 30 raksti konferenču rakstu krājumos, 10 autora apliecības, 5 LV, 1 Eiropas patents, vairāk nekā 300 konferenču tēzes.

Pedagoģiskais darbs: Zinātniskais vadītājs 7 promocijas darbiem (4 aizstāvēti), 9 maģistra un 10 bakalaura darbiem, recenzents 8 promocijas darbiem Latvijā un ārzemēs. Izstrādāti un lasīti 3 lekciju kursi.

Zinātniskie projekti: Projektu un apakšprojektu vadīšana trijās Valsts programmās, divos LZA sadarbības projektos. Projektu vadītājs 7 LZA, 2 ERAF, 4 LU projektiem un 4 līgumpētījumiem. Grupu vadītājs Eiropas Zinātnes fonda un COST, divos ES

6. ltvāra programmas projektos, sešos Zviedru institūta Visby projektos, Latvijas–Francijas programmas "Osmosis" projektā un divos INTERREG projektos, 1 ES programmas Apvārsnis 2020 projekta koordinators.

Organizatoriskais darbs: Latvijas Zinātnes padomes loceklis (dabaszinātņu un matemātikas ekspertu komisijas pārstāvis), LZA dabaszinātņu un matemātikas ekspertu komisijas loceklis, LZA eksperts fizikā, Latvijas un Igaunijas projektu ekspertīze; LZA Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļas padomes loceklis; LU Senāta loceklis, LU Zinātnes padomes loceklis.

Latvijas Zinātņu akadēmijas jaunievēlēto locekļu īsas biogrāfijas

Turpinājums no 3.lpp.

ES 6. un 7. letvāra programmu un programmas Apvārsnis 2020 tēmas "Nanotehnoloģijas, funkcionāli materiāli – moderna ražošanas-biotehnoloģijas" programmu komitejas loceklis, Igaunijas Nanotehnoloģiju kompetences centra zinātnes padomes loceklis (2010–2015), Latvijas pārstāvis ENIAC padomē (2010–2014), starptautiskās konferences "Advanced Materials and Technologies" programmu komitejas loceklis (kopš 2010. g.), žurnāla "Materials Science-Medziagojtyra" redakcijas loceklis, Latvijas prezidentūras Eiropas Padomē pasākuma – starptautiskās konferences "Euronanoforum 2015" vadītājs. Zinātnisko rakstu recenzēšana dažādās fizikas un materiālzinātņu žurnālos.

Atzinības: LU 2015. gada balva par oriģināliem pētījumu rezultātiem; LU rektora pateicība un LU ģerboņa sudraba nozīmīte (2014); Izglītības un zinātnes ministrijas pateicības raksts (2015); LU rektora atzinības raksts (2016).

Izveidots jauns virziens: Individuālu un sakārtotu nanostrukturētu materiālu sintēze, īpašības un potenciālie pielietojumi. Attīstītas metodes nanomijiedarbību pētīšanai.

Aleksejs KUZMINS – dz. 12. 08. 1968., *Dr.phys.* (1992), LZA korespondētājloceklis (2005), LU Cietvielu fizikas institūta EXAFS spektroskopijas laboratorijas vadošais pētnieks.

Zinātnisko pētījumu virzieni: jaunu metožu attīstība rentģenabsorbcijas spektru analīzei, rentģenabsorbcijas un Ramana spektroskopija, konfokālā un skenējošā mikroskopija, kā arī teorētiskā modelēšana (molekulārā dinamika, modelēšana no pirmajiem principiem, Monte Karlo metode). Pētījumu objekti ir nanomateriāli, kristāli, amorfas un kristāliskas plānās kārtiņas, stikli. Autoris vairākām izstrādēm: programmatūras pakotne "EDA" rentģenabsorbcijas spektru datu analīzei, daudzkārtīgās izkliedes tuvinājumu aprēķinu oriģināla metode, klastera tipa superdators "LASC" (LU CFI).

Publicētie darbi: H–indekss 25, darbi ir citēti vairāk nekā 2100 reizes. Vairāk nekā 200 zinātnisko darbu autors, tai skaitā 3 pārskata raksti un 190 zinātniskas publikācijas starptautiski citējamos žurnālos.

Pedagoģiskais darbs: Zinātniskais vadītājs 3 promocijas darbiem, 10 maģistra un bakalaura darbiem, sagatavoti un docēti divi lekciju kursi LU.

Starptautiskā sadarbība: Trento University (Itālija), Institute for Photonics and Nanotechnologies (Itālija), Saint-Petersburg State University (Krievija), Joint Institute for Nuclear Research (Krievija), Karlsruhe Institute of Technology (Vācija), Forschungszentrum Jülich (Vācija), HASYLAB (Vācija), Synchrotron SOLEIL (Francija), Paul Scherrer Institute (Šveice).

Zinātniskie projekti: Vadītājs 4 LZP grantiem (2001–2004, 2005–2008, 2009, 2013–2016), ESF projektam "Inovāti materiāli caurspīdīgai elektronikai un fotonikai" (2013–2015), vairākiem grantiem eksperimentiem ES sinhrotronu centros HASYLAB (2009–2012, 2016), SOLEIL (2012–2016), ELETTRA (2015); galvenais izpildītājs vairākiem projektiem (EK IP5, IP6, EURATOM, EUROfusion, ERA-NET Matera, VPP).

Organizatoriskais darbs: Latvijas Zinātnes padomes Dabaszinātņu un matemātikas ekspertu komisijas priekšsēdētāja vietnieks, "Latvijas Fizikas un Tehnisko Zinātņu Žurnāla" redaktors. Starptautiskās XAFS biedrības loceklis. Zinātniskās konferences (2012), simpoziju (2014) un darbsemināru (2008, 2015) organizators.

Atzinības: Eiropas Akadēmijas Baltijas balva fizikā (1996), Latvijas Universitātes rektora pateicība (1998), LU CFI atzinības raksti (2008, 2009), četrus LZA nosaukto nozīmīgāko Latvijas zinātnes sasniegumu līdzautors 2006., 2009., 2013. un 2014. gadā.

Remigijs POČS – dz. 8.09.1947., *Dr.habil.oec.* (1991), LZA korespondētājloceklis (2004), RTU Inženierekonomikas un vadības fakultātes profesors un vadošais pētnieks, Starptautisko ekonomisko sakaru, transporta ekonomikas un loģistikas katedras vadītājs, Inženierekonomikas fakultātes dekāns.

Zinātnisko pētījumu virzieni: makroekonomiskā modelēšana, ekonomiski matemātiskā un starptautisko modeļu izstrāde, ekonometrija, ekonomiskās attīstības prognozēšana, vadības lēmumu pieņemšana.

Publicētie darbi (1971–2016): Vairāk nekā 100 publikāciju, t.sk. 2 individuālas un nodaļas 10 kolektīvās monogrāfijās, vairāk nekā 30 zinātniskie raksti Latvijas un ārvalstu zinātniskos izdevumos, 8 raksti starptautisko zinātnisko konferenču pilna teksta rakstu krājumos u.c.

Pedagoģiskais darbs: Vadītājs 12 promocijas darbiem (8 aizstāvēti). Docētie studiju kursi: "Kvantitatīvās metodes ekonomikā un vadīšanā", "Makroekonomisko procesu modelēšana", "Transporta procesu modelēšana", "Ekonometrija, varbūtību teorija un matemātiskā statistika". Izstrādātas un vadītas 4 studiju programmas. Sagatavotas 2 mācību grāmatas.

Zinātniskie projekti: 12 zinātnisko projektu vadība (2004–2016), t.sk., 3 LZP granti, valsts pētījumu programmas projekts, 4 ministriju pasūtīto pētījumu projekti, 4 RTU projekti.

Starptautiskā sadarbība: Interindustry Forecasting Project at the University of Maryland (ASV), Viļņas Gedimīna Tehniskā universitāte un Kauņas Tehnoloģiskā universitāte (Lietuva).

Organizatoriskais darbs: RTU Inženierekonomikas un vadības fakultātes promocijas padomes priekšsēdētājs, profesoru padomes loceklis, studiju virziena direktors. RTU Zinātnisko rakstu sērijas "Ekonomika un Uzņēmējdarbība" galvenais recenzents. Starptautisko zinātnisko konferenču rīcības komiteju loceklis. Latvijas Ekonometristu asociācijas valdes loceklis.

Atzinības: LR Ministru kabineta Atzinības raksts (2014), LR Valsts ieņēmumu dienesta "Goda zīme" par ieguldījumu muitas dienesta attīstībā (2005), LR Izglītības un zinātnes ministrijas Atzinības raksti (2006, 2007, 2012), RTU Atzinības raksti (2002, 2007, 2008, 2009, 2012, 2016).

Uldis ROGULIS – dz. 25.05.1957., *Dr. habil. phys.* (1999), LU Fizikas un matemātikas fakultātes profesors, Cietvielu un materiālu fizikas katedras vadītājs, LU Cietvielu fizikas institūta Magnētiskās rezonanses spektroskopijas laboratorijas vadītājs, vadošais pētnieks.

Zinātnisko pētījumu virzieni: Oksfluorīdu stiklu un stiklu keramikas luminescences pētījumi un to perspektīvo pielietojumu izpēti. Punktveida defektu struktūras un to luminescences mehānismu noteikšana cietās vielās ar magnētiskās rezonanses spektroskopijas metodēm (elektronu paramagnētiskā rezonanse, optiski detektējamās magnētiskās rezonanses).

Zinātniskās publikācijas: H–indekss 11. Kopā 108 publikācijas, no tām 82 iekļautas SCOPUS datu bāzē, > 100 konferenču tēžu līdzautors.

Pedagoģiskais darbs: LU Fizikas un matemātikas fakultātes Cietvielu un materiālu fizikas katedras vadītājs un profesors. Vadītājs 6 promocijas (4 aizstāvēti), > 5 maģistra un 9 bakalaura darbiem. Izstrādāti un docēti 7 lekciju kursi LU.

Starptautiskā sadarbība: South Westphalia University of Applied Sciences, Soest (Vācija), University of Paderborn (Vācija), National Institute for Material Physics, Bucharest (Rumānija), National Institute for Lasers, Plasma and Radiation Physics, Bucharest (Rumānija).

Zinātniskie projekti: Vadītājs un izpildītājs LZP grantu projektos, Valsts pētījumu programmās, ESF un ERAF projektos; vadītājs sadarbības projektiem ar Vāciju (BMBF projekts, WZ mit Lettland, 2002–2005, un Baltijas–Vācijas augstskolu biroja projekts, 2015).

Organizatoriskais darbs: LZP eksperts fizikā, recenzents Elsevier sistēmā, 2 starptautisko konferenču rīcības komiteju loceklis, LU Promocijas padomes fizikā loceklis, LU Fizikas profesoru padomes loceklis, LU FMF Fizikas studiju programmu padomes priekšsēdētājs.

Inna ŠTEINBUKA – dz. 08.10.1952., *Dr.habil.oec.* (1992), LZA korespondētājlocekle (1998), Latvijas Universitātes (LU) profesore makroekonomikas apakšnozarē (1997), Latvijas Universitātes Ekspertu padomes locekle un sadarbības starp padomi un LU koordinatore, Latvijas Zinātnes padomes eksperte ekonomikā, LU Eiropas un sabiedrības attīstības studiju akadēmiskā centra konsultatīvās padomes locekle.

Zinātnisko pētījumu virzieni: fiskālā politika un ēnu ekonomika, investīcijas un inovāciju trīsstūris, inflācija, dzīves kvalitāte, konkurētspēja.

Publicētie darbi: 1975.–2016. gadu zinātniskie pētījumi atspoguļoti vairāk nekā 100 publikācijās, t.sk. 2000.–2016. gados publicēti 40 pētījumi.

Pedagoģiskais darbs: LU Ekonomikas un vadības fakultātes profesore p.l., LU Eiropas studiju maģistru programmas padomes locekle. Sagatavoti un docēti lekciju kursi: "Eiropas Savienības politikas prioritātes", "Eiropas reģionālā politika", "Starptautiskās finanšu institūcijas".

Starptautiskā sadarbība: Vairāki zinātniskie centri un universitātes, Starptautiskais Valūtas Fonds, Eiropas Komisija.

Atzinības: Triju Zvaigžņu ordeņa virsnieks (2008) par izciliem sasniegumiem ekonomikas un finanšu nozarē, LR Aizsardzības ministrijas medaļa (2005) par dalību pievienošanās sarunās NATO.

Pēteris TRAPENCIERIS – dz. 14.03.1952., *Dr.chem.* (1990), Latvijas Organiskās sintēzes institūta Organiskā ķīmijas laboratorijas vadītājs, vadošais pētnieks, OSI Zinātniskās Padomes loceklis, LZA KĀBMZN priekšsēdētājs.

Zinātnisko pētījumu virzieni: heterociklisku sistēmu (aziridīni, oksazīni, indoli, kumarīni, tiofēni) pētījumi, dabas vielu (polifenoli, triterpēni, steroidi, olefini) izdalīšana, sintēze un īpašību pētījumi, bioloģiski aktīvu savienojumu un receptoru mijiedarbības pētījumi, jaunu zāļu darbības mehānismu pētījumi (metālproteāzes, proteīnkināzes, epiģenētikas enzīmi; multimeru zāles).

Publicētie darbi: H–indekss 9. 50 zinātniskie raksti starptautiskos žurnālos; 68 patenti; >50 populārzinātniskie raksti un uzstāšanās radio un LTV.

Zinātniskie un tehnoloģiju pārneses projekti: 20 zinātnisko projektu vadītājs un dalībnieks (t.sk. 7 starptautiskie), 17 komerciāli zinātnisko projektu (ar firmām no 7 pasaules valstīm) vadītājs.

Starptautiskā sadarbība: stažējies VDR ZA Organiskās ķīmijas institūtā (Vācija, 1990), Viskonsinas Universitātē (Madisonā, ASV, 1992–1993) un Āhenes Tehniskajā Universitātē (Vācija, 1997). Sadarbības partneri no Oksfordas Universitātes (Lielbritānija), Puatjē (Poitiers) Universitātes (Francija), Romas Universitātes (Itālija), Helsinku Universitātes (Somija), Atēnu Universitātes (Grieķija), Viļņas Universitātes (Lietuva).

Pedagoģiskā darbība: Vadītājs 6 promocijas darbiem (2 aizstāvēti), vairāk nekā 15 bakaluru un maģistru darbu vadītājs. Vieslektors LU Medicīnas un Ķīmijas fakultātēs un RTU Materiālzinātnes un Lietišķās ķīmijas fakultātē.

Organizatoriskais darbs: LZP eksperts, LZA KĀBMZN priekšsēdētājs, 14 zinātnisko konferenču organizētājs Rīgā.

Atzinības: Latvijas PSR prēmija (1988) par pretvēža preparāta Leakadīns ieviešanu, Grindeļa medaļa (2005), Paula Valdena medaļa (2011).

Aizstāvēšana

Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas Sporta zinātnes promocijas padomes atklātā sēdē 2016. gada 24. novembrī **ALEKSANDRA ČUPRIKA** aizstāvēja promocijas darbu un ieguva pedagoģijas doktora zinātnisko grādu sporta zinātnē sporta pedagoģijas apakšnozarē. Balsošanas rezultāti: par – 12, pret – 0, nederīgi biļeteni – 0.

Latvijas Universitātes Juridiskās zinātnes nozares valststiesību, starptautisko tiesību, tiesību teorijas un vēstures un policijas tiesību apakšnozaru promocijas padome 2016. gada 25. novembrī atklātā sēdē piešķirā **ANDAI SMILTENAI** tiesību doktora zinātnisko grādu juridiskās zinātnes tiesību teorijas un vēstures apakšnozarē. Balsošanas rezultāti: par – 7, pret – 0, nederīgi biļeteni – 0.

RTU Elektrotehnikas nozares promocijas padome P–14 2016. gada 25. novembra sēdē piešķirā **ATIM HERMANIM** inženierzinātņu doktora zinātnisko grādu elektrisko tehnoloģiju un automātikas apakšnozarē. Balsošanas rezultāti: par – 10, pret – 0, nederīgi biļeteni – 0.

RTU Elektrotehnikas nozares promocijas padome P–14 2016. gada 25. novembra sēdē piešķirā **ĻEGAM SĻISKIM** inženierzinātņu doktora zinātnisko grādu elektrisko mašīnu un iekārtu apakšnozarē. Balsošanas rezultāti: par – 10, pret – 0, nederīgi biļeteni – 0.

Rīgas Stradiņa universitātes Socioloģijas nozares

promocijas padome 2016. gada 30. novembra atklātā sēdē piešķirā **ANDREJAM IVANOVAM** LR socioloģijas doktora zinātnisko grādu specialitātē – socioloģijā. Balsošanas rezultāti: par – 7, pret – 0, nederīgi biļeteni – 0.

Latvijas Universitātes Psiholoģijas zinātņu nozares promocijas padome 2016. gada 6. decembra sēdē piešķirā **GUNAI GEIKINAI** psiholoģijas doktora (*Dr. psych.*) zinātnisko grādu kliniskās psiholoģijas apakšnozarē. Balsošanas rezultāti: par – 7, pret – 0, nederīgi biļeteni – 0.

Latvijas Universitātes Ekonomikas promocijas padome 2016. gada 6. decembrī atklātā sēdē piešķirā **ILZEI VILKAI** ekonomikas doktora (*Dr. oec.*) zinātnisko grādu ekonomikas nozarē, apakšnozarē – Latvijas tautsaimniecība. Balsošanas rezultāti: par – 8, pret – 0, nederīgi biļeteni – 0.

Daugavpils Universitātes Bioloģijas promocijas padomes atklātā sēdē 2016. gada 7. decembrī **JELENA OREHA** aizstāvēja promocijas darbu un viņai tika piešķirts bioloģijas nozares doktora zinātniskais grāds (*Dr. biol.*) ģenētikas apakšnozarē. Balsošanas rezultāti: par – 7, pret – 0, nederīgi biļeteni – 0.

RTU P–21 Promocijas padomes sēdē 2016. gada 7. decembrī **ANDRAI JĀKOBSONEIM** piešķirā inženierzinātņu doktora zinātnisko grādu informācijas tehnoloģijas nozarē, e–studiju tehnoloģijas un pārvaldība apakšnozarē. Balsošanas rezultāti: par – 6; pret – 3; nederīgi biļeteni – 0.

RTU P–09 Promocijas padomes sēdē 2016. gada 9. decembrī **VLADIMIRAM ŠATREVICĀM** piešķirā ekonomikas zinātņu doktora grādu (*Dr. oec.*) vadībzinātnes nozarē, uzņēmējdarbības vadības apakšnozarē. Balsošanas rezultāti: par – 8, pret – 0, nederīgi biļeteni – 0.

RTU P–09 Promocijas padomes sēdē 2016. gada 9. decembrī **MĀRIM BALODIM** piešķirā ekonomikas zinātņu doktora grādu (*Dr. oec.*) vadībzinātnes nozarē, uzņēmējdarbības vadības apakšnozarē. Balsošanas rezultāti: par – 8, pret – 0, nederīgi biļeteni – 0.

RTU P–09 Promocijas padomes sēdē 2016. gada 9. decembrī **ALISEI VĪTOLAI** piešķirā ekonomikas zinātņu doktora grādu (*Dr. oec.*) vadībzinātnes nozarē, sabiedrības vadība apakšnozarē. Balsošanas rezultāti: par – 9, pret – 0, nederīgi biļeteni – 0.

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas Informācijas tehnoloģiju promocijas padomes atklātā sēdē 2016. gada 12. decembrī **SERGEJAM KODORAM** tika piešķirts inženierzinātņu doktora zinātniskais grāds informācijas tehnoloģiju nozarē sistēmu analīzes, modelēšanas un projektēšanas apakšnozarē. Balsošanas rezultāti: par – 7, pret – 0, nederīgi biļeteni – 0.

Liepājas Universitātes pedagoģijas zinātņu nozares promocijas padome 2016. gada 13. decembrī piešķirā **LĀSMAI ULMANEI-OZOLIŅAI** pedagoģijas doktora (*Dr. paed.*) zinātnisko grādu pedagoģijas nozares augstskolas pedagoģijas apakšnozarē. Balsošanas rezultāti: par – 8, pret – 1, nederīgi biļeteni – 0.

Redaktore Ilze Boldāne–Zeļenkova

"Zinātnes Vēstnesis"
Laikraksts iznāk kopš 1989. gada.

Reģistrācijas apliecība nr. 75.

Izdevējs: Latvijas Zinātņu akadēmija, Latvijas Zinātnes padome, Latvijas Zinātnieku savienība.

"Science Bulletin" Association of Latvian Scientists.

"Zinātnes Vēstnesis" redakcijas padome:
akadēmiķis Tālav Jundzis (vadītājs), akadēmiķi Raita Karnīte, Baiba Rivža, Andris Ozols, korespondētājloceklis Pēteris Trapencieris, *Dr. chem.* Alma Edžiņa un LZA sabiedrisko attiecību speciāliste Ilze Stengrevica.

Redakcija: Rīgā, Akadēmijas laukumā 1.

Tālr. 67212706, 67225361, 26593299, fakss 67821153.

E pasts: zinatnes.vestnesis@lza.lv

http://www.lza.lv

Indekss 77165.

Iespiests: SIA Zemgus LB